

Информация за финансиран на проект

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2021 г.
Основна научна област:
Биологически науки
№ на договор:
КП-06 ПН51/ 6 от 2021 г.
Начална дата на проекта и срок на договора:
36 месеца
Заглавие на проекта:
Комплексни генетични и етологични изследвания за дългосрочно <i>in situ</i> и <i>ex situ</i> опазване на кафявата мечка, <i>Ursus arctos</i>
Базова организация:
Софийски университет “Св. Климент Охридски”
Партньорски организации:
Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
гл. ас. д-р Венислава Валериева Спасова
Общ размер на договореното финансиране:
170 000 лв.

Резюме на проекта (до 1 стр. в рамките на полето по-долу):

Кафявата мечка (*Ursus arctos*) е вид от Европейска значимост, защитен от Закона за биологичното разнообразие (Приложение II и III), Бернската конвенция (Приложение II) и Директивата за местообитанията (Приложение II и IV). Той е включен в Червената книга на България с категория „застрашен“. Най-големите заплахи за вида са браконьерството и фрагментацията на местообитанията, както и недостатъчното познаване на неговото разпространение, численост и поведение. Метапопулационната структура на кафявата мечка в България е изградена от две субпопулации (Старопланинска и Рило-Родопска). Познаванията за генетичната структура на популацията биха позволили да се изяснят генетичните връзки между тях и степента на изолация.

Същевременно, кафявата мечка е вид, който традиционно се отглежда от човека в плен. Към януари 2021 г. в лицензираните и нелицензирани зоопаркове в България живеят над 50 мечки, които се размножават или подлагат на кастрация без винаги да е известна тяхната родственоост или популационна принадлежност. Затова познаванията за генотипа и поведението на мечките, отглеждани в зоопаркови условия е от изключително значение за подобряване на тяхното благосъстояние, размножителни успехи и повишаване на ефективността на бъдещи консервационни дейности. Предвид, че за кафявата мечка критичен за оцеляването и размножаването е периода е хибернация, когато всяко безпокойство може да бъде фатално, знанието за поведението на мечките, свързано с периода на подготовка и престой в бърлогата е от изключителна важност. Създаването на етограма през периода на престой в бърлогата и описване на времевия бюджет ще позволи да получим една нова и задълбочена представа за поведението на мечката през периода на хибернацията. Това ще помогне за нейното опазване в природата и благополучие в зоопарковете.

Настоящият проект има за цел чрез комплексни молекулярно-генетични и етологични изследвания да разшири познаванията за биологията, екологията и поведението на кафявата мечка в България. Получените резултати ще позволят да се отговори на фундаментални въпроси относно степента на изолираност на субпопулациите на кафявата мечка в България, степен на инбридинг и популационна принадлежност на мечките на затворено, поведението на индивидите по време на критичния период на зимния сън. Постигането на целта ще позволи да бъдат направени препоръки за управлението на популацията на кафявата мечка в дивата природа и подобряване на благосъстоянието и размножителните стратегии при мечките, отглеждани на затворено и по този начин подобряване ефективността на бъдещите консервационни дейности.

Членове на научния колектив

Организации/участници ¹	Бележка ²
Базова организация:	
Софийски университет "Св. Климент Охридски"	
Ръководител на научния колектив	
гл. ас. д-р Венислава Валериева Спасова	учен
Участници:	
проф. д-р Даниела Маринова Николова	учен
гл. ас. д-р Кръстьо Йорданов Димитров	учен
гл. ас. д-р Димитрина Георгиева Митева	учен
гл. ас. д-р Славил Звезделинов Пейков	учен
Катерина Тонева Зарева-Симеонова	докторант
Любослава Емилова Димитрова	студент
Партньорска организация:	
Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН	
Участници:	
Д-р Владимир Руменов Тодоров	Млад учен
Николай Панайотов Долапчиев	Млад учен

1 Отбележете академичната длъжност, научната степен, име и фамилия на всеки участник като включите и участниците, които са работили по проекта не през целия период за изпълнение на проекта

2 Отбележете дали участникът в колектива е млад учен (МУ), постдокторант (ПД), докторанти (ДО) или студенти (СТ), или учен от чужбина (УЧ).